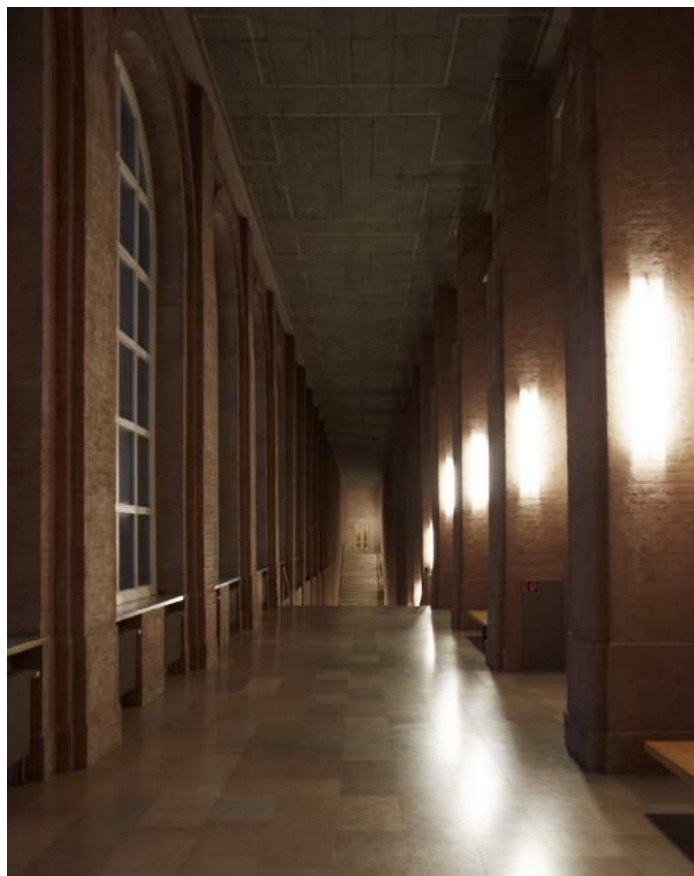

MUSEERNAS STAD

München har museer i världsklass. Flera av de äldsta grundades av kung Ludvig I av Bayern, en verklig artlover under 1800-talet som beskyddare av konst och vetenskap. Ett besök på Glyptoteket och Pinakoteken rekommenderas därför varmt. Är man ute efter samtida konst är Haus der Kunst ett måste. Den monumentala byggnaden invigd 1937 i nyklassicistisk stil kan upplevas som skräckinjagande men utställningarna som visas här idag är klart sevärda. Till och med 26 februari pågår en stor utställning med den amerikanska pionjären Joan Jonas. På promenadavstånd finns det kommunala konstmuseet Lenbachhaus (München har inte mindre än 18 museer inom ett begränsat område som kallas Kunstareal) som har anor från slutet av 1800-talet. 2013 uppfördes en ny flygel i design av Norman Foster och som på ett finurligt vis är helt

integrerad med den ursprungliga kåken. Snyggt jobbat! Till museet hör även en stor utställningsyta tvärs över gatan nere i tunnelbanan. När vi på Artlover var på plats visades verk av den nyligen bortgångna Ethel Adnan. Museum Brandhorst är ett eldorado för den som gillar Cy Twombly, här finns nämligen en av världens största samlingar av konstnären, bland annat ett helt specialbyggt rum åt den tolv målningar stora sviten Lepanto från 2001. Upplevelsen är snudd på sakral att komma in i det välvda rummet och bli omsluten av Twomblys måleri. Värt en resa i sig! Även galleriscenen är bra, men mer om det vid ett annat tillfälle.

ADRESSER MÜNCHEN:
Hausderkunst.de
Museum-brandhorst.de
Lenbachhaus.de
Pinakothek.de

För mer info rekommenderas: simply-munich.com och germany-travel.com

HEMMIA HOS FRAU GOETZ

Med fler än 5 000 konstverk i sin ägo räknas idag 81-åriga Ingvild Goetz som en av världens främsta konstsamlare. Delar av hennes enorma samling visas för allmänheten i museet Sammlung-Goetz, ritat av stjärnarkitekterna Herzog & de Meuron, som ligger på samma tomt som hennes hem i utkanten av München. Artlover reste till Bayerns huvudstad för en exklusiv pratstund med en passionerad samlare som vill, men inte kan, sluta köpa konst.

På väggarna i vardagsrummet hänger fem nyinköpta målningar av det unga stjärnskottet Issy Wood och ett stort verk av Seth Price. I hallen tre delikata assemblage av Louise Nevelson och en illröd skulptur av Thomas Schütte som går ton i ton med Goetz röda kostym. Hon har stenkoll.

– Vi hade ingen konst hemma när jag växte upp, men min mamma tog mig alltid till museer. Hon verkligen älskade det. Jag är uppvuxen med vykort hemma på väggarna med klassiska mästare som Rembrandt och Vermeer.

När kom den samtida konsten in?

– Det var vid 13–14 års ålder tack vare min bildlärare. Vi experimenterade mycket i klassen och jag ville från början bli konstnär själv. Min lärare peppade mig till och med att söka till konstskola. Men mina föräldrar var så mycket motståndare till det. För det var så mycket sex, droger och rock'n'roll på den tiden. Aldrig i livet, sa de!

Är du besviken över att att du inte fick gå den vägen?

– Nej, när jag blev äldre insåg jag att jag inte är lika bra som många andra konstnärer så det var nog bra att det blev som det blev, haha. Jag började jobba i familjeföretaget i stället, pappa hade ett postorderföretag och jag gjorde även en del marknadsföring. Men det var tråkigt.

Du växte upp i Hamburg. Hur var det?

– Fruktansvärt och stelt! Du kunde enbart klä dig i svart, brunt och grått. När jag klädde mig annorlunda var folk på gatan så chockade att de skrek åt mig. Folk var trångsynta. Det fanns ingenting för unga på den tiden, knappt några uteserveringar. Nu är det en underbar stad!

MUNCHEN VAR SOM ATT KOMMA TILL ITALIEN. EN HÄRLIG STAD FÖR UNGA MÄNNISKOR MED KAFEER OCH FESTER.

Så du lämnade för München?

– Precis! Och München var som att komma till Italien. En härlig stad för unga människor med kaféer och fester på Leopoldstrasse som pågick natten igenom. Jag flyttade dit 1961, gifte mig och fyra år senare startade jag galleri.

Vad ställde du ut för konst?

– Tyska konstnärer. Jag började med att ge ut grafiska blad, som det var stark efterfrågan på. Mestadels dekorativa konstnärer. Några år senare startade jag galleri i Zürich. Men jag hade koll på vad som hände i USA och var nyfiken på konstscenen där. När jag väl åkte över var det som att upptäcka en helt annan konstvärld.

Hur kom du i kontakt med konstnärerna?

– Ibland måste man ha lite tur. På planet över till New York satt curatorerna Harald Szeemann och Jean-Christophe Ammann på raden framför mig. De var på väg till New York för att hitta

konstnärer till Documenta i Kassel. De gav mig adresser till alla intressanta konstnärer jag borde träffa. Det var under den här tiden som jag lärde mig att se på konst på ett helt nytt sätt. För det var rätt många komplicerade konstnärer jag träffade. Som till exempel Richard Tuttle, Robert Ryman och Brice Marden. De var inte alls som de dekorativa konstnärerna från Tyskland jag mött tidigare. New York var väldigt deprimerande under den här tiden. Många taxichaufförer ville inte ens köra till de adresser jag bad om. Mycket var förfallet men mitt i allt elände var det nog den allra mest intressanta och kreativa tiden, skulle jag säga. Det fanns en väldigt fin gemenskap.

Vilka var de viktigaste konstnärerna du mötte?

– Christo var en av de jag mötte och som jag hade en riktigt lång vänskap med. Vi har också barn i samma ålder. Brice Marden och Robert Ryman för-

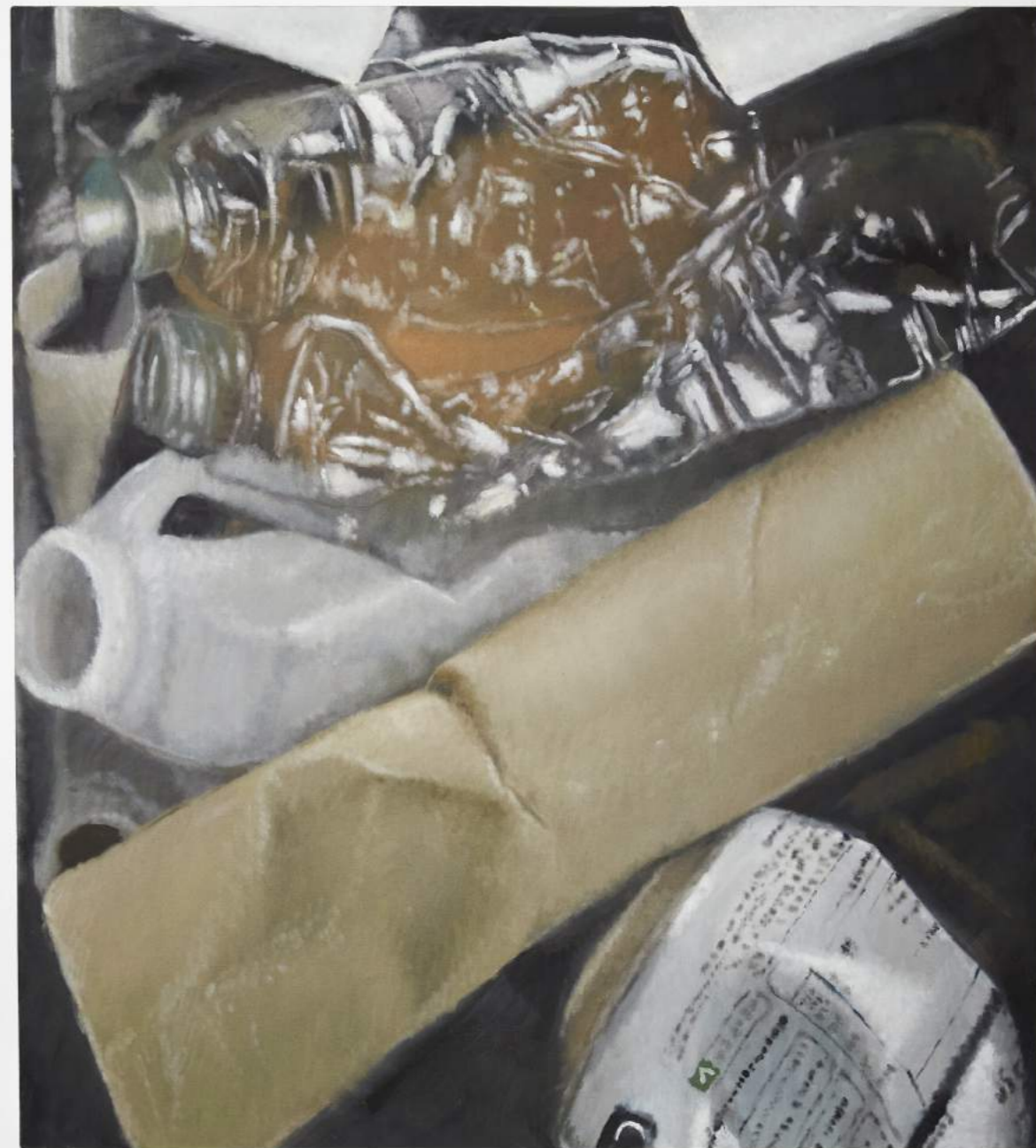
stod jag inte alls i början men lärde mig med tiden. Neil Jenney var min absoluta favoritkonstnär och jag hade lyckan att komma över tre målningar. Och det var lite av en bedrift för han var nämligen känd för att inte vilja sälja några målningar överhuvudtaget. Hans gallerister besökte hans ateljé i hopp om att få målningar att sälja men lyckades sällan. När han hade utställning på Gagosian frågade Larry honom vad han ville ha för målningarna. De är inte till salu, svarade han hahaha.

Varför tyckte du så mycket om hans konst?

– Han gjorde sina målningar i en tagning. Det gick fort. Men bakom varje bra målning låg minst tio misslyckanden. Motiven skiljde sig åt men sättet han målade var så speciellt och annorlunda mot alla andra.

Du har gjort många ateljébesök. Vilket är det mest minnesvärda?

– Det var när jag kom till den ameri-

kanske skulptören Duane Hansons ateljé i New York. Oh my god, tänkte jag. Är det en fest på gång eller? Ateljén var nämligen full med personer som festade loss. Några låg till och med på golvet med flaskor omkring sig. Först blev jag chockad, men efter en liten stund förstod jag att det var dockor. Jag fick vänta i över tio minuter innan Duane kom fram skrattandes.

Hur var han som person?

– Jättetrevlig! Vi satt och pratade ända tills det blev natt. Jag försökte hitta en taxi på gatan utan att lyckas. Ateljén låg på The Bowery och på den tiden var området en fullständig katastrof med prostituerade och knarkare överallt. Folk började jaga mig längs gatan och när jag fick se en polisbil tänkte jag att min undsättning skulle komma men den körde bara iväg när den såg mig komma springande. Plötsligt stannade en stor limousin vid min sida och en arabisk man frågade om jag ville ha skjuts. Nu blir jag bortrövad, var min första tanke, men i stället förde han mig säkert till mitt hotell, tack och lov.

Jag har förstått att ateljébesök varit viktiga för dig. Varför?

– Därför att det är genom att prata med konstnären som du får en ökad förståelse för konstnärens arbete. Jag vill till exempel veta varför de valt konstnärsvrket. För bara ett tag sedan var det en ung konstnär som frågade mig rakt ut hur han skulle bli rik och berömd. Jag var helt chockad! Sådant hände inte förut.

Har det blivit svårare med åren att få komma på ateljésamtal?

– Nu är det mer »artist hunting». Förut fanns det mer tid till att lära känna konstnärerna. Idag möter du unga konstnärer som drömmer om berömmelse och pengar framför att skapa viktigt konst. Jag upplever också att relationen konstnär och gallerist var tajtare förut. Det var mer av en vänskap och en långvarig relation.

När du gör dina ateljébesök, vet du redan på förhand om det är en konstnär du tänker köpa av?

– Nej, för mig är det viktigt att träffa och prata med konstnären innan jag bestämmer mig. Ofta blir det inget förvärv, vilket en hel del blivit besvikna över. Jag älskade till exempel Duane Hansons arbete men jag vet inte riktigt varför jag inte köpte något av honom. Kanske var jag lite rädd för stora skulpturer efter det första mötet, hahaha.

Vilka var de första konstnärer du intresserade dig för och köpte mycket av?

– Helt klart Arte Povera-rörelsen. Jag började samla redan på 60-talet och har köpt ända sedan dess. En hel del har jag förvärvat från italienska samlare som inte har några problem att göra sig av med grejer. En väninna som lever i Schweiz, Cordula von Keller, kände till alla italienska samlare på Arte Povera och hjälpte mig. Men senast när jag var med henne i Italien, det var runt fem år sedan, var väggarna tomma hos de italienska samlarna. Priserna har gått upp så mycket så de hade sålt av rubbet.

Vad är det du tycker om med just Arte Povera?

– De tyska konstnärerna var så tydligt politiska i sin konst. Jag såg det överallt och tyckte inte alls om det. Vid första anblick kan Arte Povera se roligt, glatt och banalt ut, men det finns väldigt mycket politik i verken. Och att arbeta med låga material och skräp syntes ju också i rörelser borta i USA. Som Rauschenberg till exempel, eller Gutai-rörelsen i Japan. Jag har alltid föredragit konstnärer som subtilt berör politiska ämnen framför de som öppet och alltför tydligt manifesterar det i sin konst.

Du har aldrig varit intresserad av spektakulär konst som Jeff Koons och Damien Hirst?

– Jag har aldrig riktigt tyckt om det. Nu köpte jag i och för sig saker av Damien Hirst i början av hans karriär då jag tyckte det var intressant. Men sen när han började med sina fjärilscollage tappade jag intresset. Det blev så ytligt.

Jag sålde mina verk för 5 000 pund styck alldeles för tidigt. Nu skulle de vara värda miljoner pund.

Vad har du lärt dig av alla konstnärer du träffat genom åren?

– Att världen är stor och att det finns ett oändligt antal sätt att se på den. Varje konstnär har sitt alldeles eget sätt. Ibland när jag besökt många konstnärssateljéer i New York och sitter och samlar tankarna efter dagen säger jag till mig själv; Oh my god, allt detta existerar samtidigt. Så att vara öppen för varje idé och tanke är min viktigaste lärdom. De flesta konstnärer gräver djupare i sig själva än andra människor för att kunna uttrycka det i sin konst.

Är det något särskilt du letar efter i ett konstverk? Vad får dig att bestämma dig för just det verket?

– Konstverken hittar mig, skulle jag säga. Jag har till exempel väldigt svårt att köpa konst över nätet. Jag måste känna verket. En målning har en aura som jag endast kan uppleva live.

Hur stor samlingen idag?

– Drygt 5 000 verk.

Trots det köper du fortfarande?

– Ja, det är fruktansvärt, men jag har svårt att låta bli.

Vad är det senaste du köpte?

– En stort verk av Vivien Zhang, en kinesisk konstnär bosatt i London och så fem målningar av Issy Wood.

Vilka samlare känner du släktskap med?

– Patrizia Sandretto Re Rebaudengo och Julia Stoschek är två som jag håller högt. Men även Anita and Poju Zab-ludowicz, Maja Hoffmann, Rosa och Carlo de la Cruz för att alla dessa också köper verk av unga och okända konstnärer. För många kvinnliga samlare är inte namnet på konstnären det viktiga utan verket i sig. Är det tillräckligt intressant för att hamna i min samling?

Miuccia Prada?

– Ja, självklart! Jag glömde bort henne. Och också för de utställningar hon gör.

DET BÄSTA SÄTTET ÄR ATT GÖRA ATELJÉBESÖK. DET ÄR RELATIONEN TILL KONSTVERKET OCH KONSTNÄRERNA SOM ÄR DET VIKTIGA.

De är alltid toppklass. Hon går också efter eget huvud och bryr sig inte om konstnärerna är kända eller ej. Dyra eller inte.

Några manliga kollegor?

– Låt mig tänka på om jag kommer på någon... Tyckte väldigt mycket om Pinaults samling i Paris, det fanns många extraordinära unga konstnärer i den presentationen. Däremot tycker jag att den del av samlingen som finns i Venedig är tråkig.

Hur gick det till när din samling blev publik?

– Från början var det inte riktigt tänkt så. Idén var att skapa en plats där jag kunde se hela min samling som då endast bestod av 150 verk. Det här var på 80-talet. Men med tiden började jag köpa verk i serier som jag kunde göra hela utställningar med. Med byggandet av Sammling Goetz började jag samla på ett annat vis. Jag hade några Twombly som jag sålde av och för de pengarna kunde jag köpa en ansenlig mängd Arte Povera-verk.

– Jag och min familj bodde redan i vår villa en bit utanför staden. När

granntomten var till salu föddes idén om att låta bygga ett museum på tomten. Vi letade efter olika arkitekter men hittade inga som vi tyckte passade. Av vänner fick vi tips om Herzog & de Meuron som var i början av sin karriär och då inte särskilt kända. Jag bjöd hit dem och redan efter den första skissen var det klart. De fattade precis vad jag ville ha. Jag hade förklarat att jag inte ville ha stora fönster som folk kunde titta in igenom. På ett museum vill jag att all fokus ska vara på konsten och inte på det som finns utanför. Det skulle vara som ett kloster. Och det var det jag fick.

Sedan 2014 har Sammling Goetz gått in i ett nytt kapitel. Ingvild har skänkt huset och en del av samlingen till staden. Byggnaden genomgår just nu en takrenovering, får nödutgångar och handikappanpassas för ett framtida behov.

Varför göra dig av med huset och delar av samlingen?

– Mina döttrar ville inte driva det vidare. De har sina jobb och samlar på sitt sätt och ville inte ta hand om all den konst som jag har samlat på mig

genom åren. Så det bästa jag kunde göra var att överlämna huset till förbundslandet Bayern som kan ta hand om verksamheten och betala anställda.

Vad skulle du vilja ge för råd till de som vill börja samla på konst?

– Börja med pappersarbeten. Det gjorde jag. De är mycket billigare än målningar och är ibland bättre än de större och dyrare arbetena. Ta till exempel Jonathan Lasker. Han är fantastisk i sina mindre arbeten. Det räcker att hänga upp ett av dem på väggen. De är lysande!

– Köp det som intresserar just dig. Håll koll på unga gallerister och konstnärer. Vissa konstnärer kanske lägger av och några kanske gör sämre verk i framtiden, men om du har köpt med hjärtat så spelar det kanske inte så stor roll.

– Låt det ta tid och gör ateljébesök. Galleristerna kan berättat allt för dig, men du måste ta reda på vad just du ser hos konstnären och det bästa sättet för det är att göra ateljébesök. Det är relationen till konstverket och konstnären som är det viktiga.